

TRELLEBORGS KOMMUN

Lokal samverkan för kvinnofrid

Handlingsprogram 2011-2014

Socialtjänsten, Polisen, Lasarettet Trelleborg och Brottofferjouren/Kvinnojouren
Söderslätt i samverkan med stöd av Länsstyrelsen i Skåne.

Lillemor Forsberg
Projektledare
2010-09-30

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Bakgrund

1.1	Lagstiftning	4
1.2	Kommunens ansvar	5
1.3	Definitioner	5
1.4	Några viktiga årtal i svensk kvinnohistoria	6
1.5	Forskning	7
1.6	Misshandlade kvinnors situation	8
1.7	Barnen	8
1.8	Särskilt utsatta grupper	9
1.9	Förövaren	9

2 Handlingsprogram mot våld i nära relationer

2.1	Handlingsprogram	10
2.2	Ansvarsområden	10
2.3	Samverkan	12

Inledning

Mäns våld mot kvinnor i nära relationer är en jämställdhetsfråga och ett allvarligt samhällsproblem. Det är även en viktig folkhälsofråga och omfattar såväl rättsliga som social-, hälso- och sjukvårdsaspekter. Våldet medför stora personliga konsekvenser och stora ekonomiska kostnader för samhället. Genom Trelleborgs Kommuns handlingsprogram mot våld i nära relationer vill kommunen uppmärksamma och motverka de olika former av hot och våld som kvinnor och barn utsätts för. Kommunen vill främja samverkan mellan berörda instanser och verka för bra helhetslösningar för kvinnor som utsätts för hot och våld i nära relationer och för barn som bevittnar hot och våld i nära relationer.

Kommunen har enligt Socialtjänstlagen 2 kap 3 § det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. I Socialtjänstlagen 5 kap 11 § betonas vikten av stöd till dem som utsätts för kvinnofridsbrott. Det framgår vidare att socialtjänsten skall erbjuda kvinnor hjälp och stöd för att de skall kunna förändra sin situation. Ansvaret och initiativet till kontakt med kvinnor som utsätts för hot och våld samt barn som bevittnar våld vilar på socialtjänsten.

En av de viktigaste faktorerna för att motverka våld i nära relationer är kunskap. Genom att synliggöra våldets orsaker kan förändringar bli möjliga. Med de insatser som beskrivs i detta handlingsprogram och de frivilliga insatser som finns i kommunen kan kvinnor som utsätts för hot och våld i nära relationer och deras barn få hjälp och stöd.

De flesta fall av hot och våld i nära relationer äger rum i hemmet och förövaren är oftast en man. Våldet förekommer i alla samhällsklasser och i alla åldersgrupper. Med hot och våld i nära relationer avses här olika slags hot och våld som män utsätter kvinnor för som de lever med eller har eller har haft en relation med. Begreppet våld i nära relationer omfattar även alla relationer mellan människor såsom samkönade relationer, syskonrelationer och andra familje- och släktrelationer.

2007 ansökte Trelleborgs kommun tillsammans med Brottsofferjouren Trelleborg-Svedala om anslag från Länsstyrelsen för ett projekt med syfte att starta en ideell kvinnojour i kommunen samt göra en övergripande handlingsplan för våld i nära relationer. Handlingsplanen antogs av kommunfullmäktige i Trelleborg den 31 januari 2011.

1. BAKGRUND

1.1 Lagstiftning

FN:s handlingsprogram

I FN:s "Allmänna förklaring om mänskliga rättigheter" framhålls alla människors lika värde och rättigheter samt allas rätt till liv, frihet och personlig säkerhet. I förklaringen uttrycks att fri- och rättigheterna gäller oavsett ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan uppfattning, nationellt eller socialt ursprung, egendom, börd eller ställning i övrigt. Våld mot kvinnor är ett brott mot mänskliga rättigheter.

Genom "Deklarationen om avskaffande av våld mot kvinnor" 1993 uttalade FN att mäns våld mot kvinnor är en kränkning av kvinnors rättigheter och grundläggande friheter och att våldet är ett uttryck för ojämlika maktförhållanden mellan män och kvinnor där mannen är överordnad och kvinnan underordnad.

FN:s kvinnokonferens i Peking 1995 slog fast att våld mot kvinnor är ett uttryck för historiskt ojämlika maktrelationer mellan kvinnor och män vilket har lett till mäns dominans och diskriminering av kvinnor. I handlingsprogrammet som utarbetades och som FN ställde sig bakom fastställdes att en helhetssyn och ett tvärasektoriellt arbetssätt måste utvecklas för att åstadkomma ett samhälle som är fritt från könsspecifikt våld. Åtgärder för att förebygga hot och våld mot kvinnor och för att skydda kvinnor som utsätts för hot och våld bör enligt handlingsplanen vidtas såväl inom rättsväsendet, som inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. De olika regeringarna åtog sig att lagstifta mot våld i hemmet, på arbetsplatser och i samhället i övrigt.

Barn har ett omfattande behov av skydd då de är beroende av vuxna. Barnperspektivet har lyfts fram genom "Barnkonventionen" som betonar att vid alla beslut rörande barn skall barnets bästa vara vägledande och sättas främst. Barn skall ges möjlighet att framföra sina åsikter i ärenden som rör dem och dessa åsikter skall respekteras av vuxna. Det finns artiklar som betonar barns rätt till utbildning och fritid samt rätt att inte utsättas för fysiskt eller sexuellt våld.

Kvinnofridspropositionen

Kvinnovåldskommitténs betänkande och svenska regeringens "Kvinnofridsproposition" (1997/98:5) framhöll att våld mot kvinnor inte kan förklaras på samma sätt som annan våldsbrottslighet och kan inte heller hanteras på samma sätt. Riksdagen fattade beslut om propositionen under våren 1998. Beslutet berörde flera områden men hade tre centrala utgångspunkter:

- Förbättring och skärpning av lagstiftning
- Förebyggande åtgärder
- Bättre bemötande av våldsutsatta kvinnor

Förändringen i lagstiftningen innebar i korthet en lagregel om grovt kvinnofridsbrott för att beivra upprepad kränkning av kvinnans integritet, en skärpning av lagstiftningen mot våldtäkt och ett förbud mot köp av sexuella tjänster. Jämställdhetslagens bestämmelser om sexuella trakasserier på arbetsplatser skärptes och kommunens ansvar för våldsutsatta kvinnor förtydligades i ett tillägg i socialtjänstlagen.

Brottsbalken

I Brottsbalken finns de lagar som reglerar olika former av våldsbrott mot frihet och frid samt sexualbrott. Brottsbalken kap 3, 4 och 6 reglerar straff för grov kvinnofridskränkning så som misshandel, människorov, olaga frihetsberövande, försättande i nödläge, våldtäkt eller sexuellt utnyttjande och olaga hot mot en kvinna som gärningsmannen är eller har varit gift med eller bor eller har bott med under äktenskapsliknande förhållanden samt om gärningen varit ett led i en upprepad kränkning av hennes integritet.

Den som begår samma typ av handling som beskrivits ovan mot barn, föräldrar, syskon och andra närstående eller tidigare närstående kan dömas för grov kvinnofridskränkning.

1.2 Kommunens ansvar

Socialtjänstlagen reglerar kommunens yttersta ansvar för den som vistas i kommunen. Den 1 juli 2007 trädde en ändring av 5 kap § 11 Socialtjänstlagen i kraft. Lagändringen baserades på propositionen (2006/07:38) om "Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor" och innebar att socialnämndens ansvar för att ge stöd och hjälp till brottsoffer framgår tydligt. Ändringen innebar bl.a. att socialnämnden särskilt skall beakta att våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnar våld kan vara i behov av stöd och hjälp.

Varje år utsätts tiotusentals kvinnor för misshandel och sexualbrott. Dessa brott är ett prioriterat område för regeringen. När det förekommer våld inom familjer är barnen särskilt utsatta och detta måste därför uppmärksammas speciellt. Socialnämnden skall verka för att den som utsätts för brott och dennes anhöriga får stöd och hjälp. Kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp i hemmet kan vara i behov av stöd och hjälp för att kunna förändra sin situation.

1.3 Definitioner

Våld i nära relationer omfattar olika former av fysiskt, psykisk, sexuellt, ekonomiskt våld och förtryck. Oftast handlar det om våld utövat av en närstående man riktat mot en kvinna och eventuella barn. Några exempel är hot om våld, fysiskt eller emotionellt våld, våldtäkt och andra sexuella övergrepp, kränkningar och sexuella trakasserier. Andra former av våld mot kvinnor är hedersrelaterat våld, prostitution, våldspornografi och trafficking.

1.4 Några viktiga årtal i svensk kvinnohistoria

- 1734** Mannen förbjuds att aga sin hustru så att hon blir allvarligt skadad eller avlider. Men han har fortfarande rätt att aga henne utan att bli straffad.
- 1845** Lika arvsrätt för män och kvinnor.
- 1863** En ogift kvinna blir myndig vid 25 års ålder. Tidigare var fadern förmyndare över ogift dotter under hela hennes liv.
- 1864** Mannens rätt att aga sin hustru försvinner i och med att husaga avskaffas.
- 1884** Myndighetsåldern för ogift kvinna sänks till 21 år och blir därmed samma som för män. Men gift kvinna är omyndig då hennes make fortfarande är hennes målsman.
- 1915** "Djup och varaktig söndring" godkänns som skäl för skilsmässa. Nu får kvinnan en möjlighet att lämna ett outhärdligt äktenskap och skilsmässorna ökade.
- 1920** Gift kvinna blir myndig vid 21 års ålder.
- 1921** Kvinnor får rösträtt och kan väljas in i riksdagen.
- 1965** Sverige inför som första land i världen en lag mot våldtäkt inom äktenskapet.
- 1979** JämO, jämställdhetsombudsmannen inrättas som en statlig befattning och barnaga förbjuds.
- 1982** Kvinnomisshandel läggs under allmänt åtal vilket innebär att det inte måste vara kvinnan själv som anmäler mannen för att han skall kunna åtalas.
- 1982** Könstympning förbjuds i Sverige.
- 1982** Det första riksförbundet för kvinnojourer bildas och statliga medel beviljas till kvinnojourer.
- 1988** Lagen om besöksförbud genomförs. En man som dömts för övergrepp får inte kontakta kvinnan han utsatt för våld.
- 1998** Kvinnofridsreformen genomförs. Lagstiftningen gällande mäns våld mot kvinnor skärps och bl.a. införs det nya brottet kvinnofridskränkning där både psykiskt och sexuellt våld inkluderas. Straffet kan bli upp till sex års fängelse och begreppet våldtäkt utvidgas till att gälla alla former av påtvingade sexuella kontakter.
- 2006** Barn som bevittnar våld i hemmet betraktas som brottsoffer.
- 2007** Socialtjänstlagen skärps då det gäller kommunens ansvar för kvinnor och barn som utsätts för våld.

1.5 Forskning

Kvinnor har utsatts för hot och våld i alla tider och i alla kulturer. Men det är först på senare tid som svenska myndigheter har börjat uppmärksamma problemet. Man har gjort undersökningar om kvinnor som utsätts för våld och man har följt statistik i ämnet. Genom fakta om både den som utsätts för våld och den som utför våld har kunskapen ökat. I dag är polisen, socialtjänsten och hälso- och sjukvården observanta på kvinnor som utsätts för våld och hot.

Varje år dödas ca 30 kvinnor på grund av våld och av dessa dödas mer än hälften av någon som de har eller har haft en nära relation med. De flest fall av våld i nära relationer sker i hemmet och förövaren är oftast en närstående man som är eller har varit gift eller sambo med den drabbade. Många kvinnor polisanmäler inte att de utsätts för våld och hot. De skäms för att berätta och myndigheter har svårt att upptäcka deras situation.

Enligt BRÅ (Brottsförebyggande Rådet) anmäldes 2008 omkring 29 000 fall av misshandel/grov misshandel av kvinnor till polisen. Mörkertalet anses vara mycket stort när det gäller våld i nära relationer. Under de senaste 10 åren har ökningen varit knappt 30 %. Ökningen beror troligtvis på att man idag anmäler i högre grad än tidigare men även på att våldet har ökat. Enligt BRÅ:s beräkningar anmäls endast ca en femtedel av alla fall av kvinnovåld och i 75 % av fallen är kvinnan bekant med förövaren.

År 2001 offentliggjordes Sveriges första omfångsundersökning, "Slagen Dam", angående mäns våld mot kvinnor. Undersökningen var ett regeringsuppdrag som Brottsoffermyndigheten fick i samband med Kvinnofridsreformen. Undersökningen riktades till 10 000 kvinnor i åldrarna mellan 18 och 64 år och över 70 procent svarade. Nästan hälften av kvinnorna, 46 procent, hade utsatts för våld av en man någon gång efter sin 15-årsdag och fler än hälften av kvinnorna, 56 procent, hade blivit sexuellt trakasserade.

Statistik för anmälda brott av misshandel mot kvinnor, Polisdistrikt Söderslätt, 2007

- Misshandel utomhus där förövaren är bekant med offret, 32 anmälningar
- Misshandel inomhus där förövaren är bekant med offret, 81 anmälningar
- Grov misshandel inomhus där förövaren är obekant med offret, 1 anmälan

Statistik för anmälda brott av misshandel mot kvinnor, Polisdistrikt Söderslätt, 2008

- Misshandel utomhus där förövaren är bekant med offret, 14 anmälningar
- Misshandel inomhus där förövaren är bekant med offret, 80 anmälningar
- Grov misshandel inomhus där förövaren är obekant med offret, 0 anmälan

Statistik för anmälda brott av misshandel mot kvinnor, Polisdistrikt Söderslätt, 2009

- Misshandel utomhus där förövaren är bekant med offret, 36 anmälningar
- Misshandel inomhus där förövaren är bekant med offret, 76 anmälningar
- Grov misshandel inomhus där förövaren är obekant med offret, 0 anmälan

1.6 Misshandlade kvinnors situation

Våld i nära relationer är inte en enstaka händelse utan ett mönster av fysiska, psykiska, sexuella och ekonomiska övergrepp mot en person. Våldet sker nästan alltid i hemmet och av en närstående man. En kvinna som misshandlas har ofta tvingats leva med en mans krav på kontroll och dominans under en längre tid. Misshandel i ett förhållande skiljer sig väsentligt från annat våld eftersom man på olika sätt är beroende av varandra känslomässigt, genom gemensam bostad, gemensam ekonomi, delad livshistoria och ofta gemensamma barn. Våldet blir långsamt en del av vardagen som båda parter successivt anpassar sig till. Mannen väljer var, när och hur våldet skall utövas. Eva Lundgren, professor i sociologi och kvinnoforskare, talar om normaliseringsprocessen som delar upp förloppet i tre olika faser.

Fas1: Kvinnan nedvärderas, förlöjligas och ifrågasätts av partnern som ofta är verbalt aggressiv. Kvinnan beskrivs som dum, ful och oduglig som mamma, kvinna, yrkesmänniska m.m.

Fas 2: Småsaker kan utlösa vredesutbrott och partnern är lynnig och oförutsägbar. Vreden riktar sig inte bara mot kvinnan utan även mot barn och husdjur.

Fas 3: Våldet är ett faktum. Grova verbala kränkningar kombineras med våld. Växlingar mellan lugn och en upptrappad stämning som leder till våld gör att kvinnan lever under ständigt hot och stark stress. Tillhyggen och olika former av vapen är vanligt förekommande.

Karakteristiskt är att våldsutövaren pendlar mellan ömhet och omsorg eller hot och våld. Kvinnans livsutrymme begränsas allt mer och till sist är hon helt under mannens kontroll. Kontrollen är total och hon får t.ex. inte träffa vänner eller släktingar som hon vill, inte tala i telefon och hon förhörs regelbundet. Kvinnans verklighetsuppfattning förändras och hon börjar efterhand se på sig själv utifrån mannens syn. Kvinnans egna behov hålls tillbaka och hon lägger orsaken och skulden till våldet på sig själv. Strategin blir att försöka anpassa sig till situationen och få livet att fungera utifrån mannens krav.

1.7 Barnen

Våld mot en mamma är också indirekt våld mot barnen. Mammor försöker på alla sätt skona barnen t ex genom att inte skrika av smärta eller gråta högt. Men barnen vet vad som händer, även om föräldrarna tror att barnen sover eller inte uppfattar vad som händer. En undersökning av Rädda Barnen visar att uppskattningsvis vart tionde barn upplever våld i hemmet och hälften av dem ofta. Genom forskning vet man idag att upplevelser av våld förorsakar barn både fysiska och psykiska skador. Barn som bevittnar våld har en högre risk att utveckla emotionella och beteendemässiga problem som ångest, depression, låg självkänsla, mardrömmar, låg skolprestation och fysiska problem. Ur barnperspektivet är det viktigt att alla myndigheter arbetar för att upptäcka relationer där våld förekommer.

1.8 Särskilt utsatta grupper

Vissa grupper av kvinnor har en särskilt utsatt situation samtidigt som de ofta har låg status i samhället. De utsätts för dubbel diskriminering dels genom diskriminering utifrån kön men också utifrån faktorer som funktionshinder, etnicitet, social bakgrund, missbruk, ålder och sexuell läggning.

Funktionshindrade kvinnor utsätts oftast för våld av någon person som de står i beroende till. Det vanligaste är att våldet utförs i hemmet av en närstående person. Fysiskt, psykiskt och sexuellt våld förekommer liksom ekonomiska övergrepp. Funktionshindrade kvinnor kan också utsättas för våld och övergrepp i särskilt boende, inom psykiatri, gruppboende och av personlig assistent. Kvinnan kan på grund av sitt funktionshinder och sin utsatthet ha svårt att berätta om det våld hon utsätts för.

Äldre kvinnor har en speciellt utsatt situation då de är en tyst grupp som inte söker hjälp i första taget. Det kan vara särskilt svårt och skamligt att skiljas eller lämna en partner som man levtt med ett helt liv. De har många gånger en mindre umgängeskrets och de har ingen arbetsplats med arbetskamrater som kan ge hjälp och stöd. Det kan också vara det vuxna barnet som misshandlar dem eller någon annan person som de står i stark beroendeställning till.

Kvinnor med missbruksproblem är mer utsatta än andra kvinnor som utsätts för våld och hot. En kvinna med missbruksproblem har mycket låg status i samhället även i sin egen grupp. Kvinnan misstror ofta omgivningen och anmäler därför sällan övergrepp. I en akut situation har dessa kvinnor mycket svårt att få hjälp då de flesta kvinnojourer och andra boende för kvinnor inte kan ta emot dem.

Kvinnor med invandrarbakgrund kan ha särskilt svårt att bryta upp från en våldsam relation. De har lämnat sitt hemland och förlorat sitt nätverk. Språksvårigheter och risken att bli utfrusen av sin släkt och vänner bidrar ytterligare till svårigheten att söka hjälp. Vissa kvinnor kommer från länder där kvinnans rättsliga ställning är underordnad mannens. En del misshandlade kvinnor isoleras från omvärlden och hindras att delta i svenskundervisning och får därmed inte kunskap om sina rättigheter och den hjälp de kan få.

Unga flickor och pojkar som kommer från en annan familjetradition kan hamna i en kulturkonflikt när de växer upp i Sverige. De kan bli utstötta ur familjegemenskapen och i värsta fall utsättas för hot och våld.

I homosexuella relationer anses våld och hot lika vanligt som i heterosexuella relationer.

1.9 Förövaren

Nästan allt våld mot kvinnor utövas av män. I den forskning som finns framställs stort kontrollbehov som gemensamt drag hos misshandlande män. Dålig självkänsla förekommer också ofta hos våldsutövande män. Det är inte ovanligt att männen känner sig som offer för olika situationer och omständigheter och att de lägger ansvaret för våldet på någon annan. Det är känt att män som misshandlar kvinnor även ofta misshandlar barn och husdjur.

Det är viktigt att få männen att ta ansvar för sitt handlande. De måste förstå att oavsett vad kvinnan gör så ligger ansvaret för våldshandlingen hos den som utför den. Mannen måste sluta skuldbelägga kvinnan, bagatellisera handlingen och bortförklara sitt handlande. Insatser för våldsutövande män är ett mycket viktigt förebyggande arbete.

2. Handlingsprogram mot våld i nära relationer

2.1 Handlingsprogram

Det är samhällets ansvar att skydda kvinnor, barn och män som utsätts för våld i nära relationer. En viktig del i arbetet med våld i nära relationer är det förebyggande arbetet. I det gemensamma arbetet mot våld i nära relationer är det av stor vikt att det finns ett väl utvecklat och fungerande samarbete mellan olika myndigheter och frivilligorganisationer. En avgörande faktor för att stärka stödet till kvinnor och deras barn är att det är allmänt känt var de kan vända sig för att söka hjälp. Broschyrer med telefonnummer till olika myndigheter och organisationer skall finnas lättillgängliga på institutioner och mötesplatser överallt i samhället.

Syftet med handlingsprogrammet är att tydliggöra samarbetet mellan myndigheter och organisationer samt att vara ett stöd i kvinnofridsarbetet. Kommunstyrelsen har ansvar för att handlingsprogrammet skall vara ett aktivt dokument som utvärderas, uppdateras och antas på nytt var tredje år. Godkännandet av handlingsprogrammet skall samordnas med polis, socialtjänst och sjukvård.

2.2 Ansvarsområden

Mäns våld mot kvinnor är ett stort samhällsproblem som måste angripas på bred front. Flera myndigheter och organisationer är engagerade i arbetet. På nationell nivå har regeringen ansvar för lagstiftningen och utvecklingsarbetet i riket. Sveriges åtaganden inom ramen för FN:s och Europarådets arbete är en viktig utgångspunkt för regeringens insatser inom kvinnofridsarbetet. Socialstyrelsen och länsstyrelserna arbetar på regeringens uppdrag med tillsyn, uppföljning, samordning och fördelning av medel till utvecklingsarbete. I kommunen har socialtjänsten, polisen och hälso- och sjukvården lagstadgade uppgifter och ansvar. De har också egna handlingsplaner på området som kort presenteras nedan. Fullständiga handlingsplaner finns hos respektive myndighet/organisation.

Den ideella sektorn ses av regeringen som ett gott komplement till samhällets tjänster inom det sociala området. Det finns flera frivilligorganisationer som arbetar med stöd till utsatta kvinnor. I Trelleborgs kommun finns Kvinnojouren Söderslätt hos Brottsofferjouren.

Socialtjänsten

Socialtjänstens ansvar regleras i Socialtjänstlagen där kommunens yttersta ansvar fastställs. Enligt 5 kap § 11 ska det särskilt beaktas att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrep av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. Det skall också beaktas att barn som bevittnar våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxen är offer för brott och kan vara i behov av stöd och hjälp. I Kvinnofridspropositionen (prop. 1997/98:55) betonas att socialtjänsten ska kunna erbjuda hjälpinsatser av olika slag på ett mycket tidigt stadium till en kvinna som befinner sig i en situation där hot och våld förekommer.

Socialtjänstens mål i "Handlingsplan för kvinnofrid"

- Öka möjligheterna att förebygga och tidigt upptäcka relations- och könsbetingat våld genom utbildning, information och attitydpåverkan.
- Ge kvinnor som utsatts för våld eller övergrepp och deras barn ett snabbt och respektfullt bemötande, hjälp till akut skydd samt professionellt stöd och hjälp för att kunna förändra sin situation.

Socialtjänstens kvinnofridsteam/verksamheterr

- **Kvinnohuset**, erbjuder skyddat boende för våldsutsatta kvinnor och deras barn. För kvinnor i skyddat boende samt i öppenvårdsmottagning finns möjlighet till akut krishjälp, samtalskontakt samt praktisk hjälp. Kvinnorna har möjlighet att delta i en samtalsgrupp för kvinnor som levt eller lever i våldets närhet.
- **Barnverksamhet**, ger barn i skyddat boende/Kvinnohuset och i öppenvårdsmottagning möjlighet till akut krishjälp, enskilda stödsamtal, familjesamtal samt gruppverksamhet enligt CAP-modellen (children are people). Barnets situation och upplevelser utgör det centrala i arbetet.
- **Mansmottagningen**, erbjuder hjälp till män som har problem med sin aggressivitet, har svårigheter i samband med skilsmässa och separation, har svårigheter i sitt föräldraskap eller befinner sig i någon form av livskris. Hjälpens består av krissamtal, stödsamtal och rådgivning individuellt. Möjlighet ges till samtalsgrupp och pappaprogram för män som har problem med sin aggressivitet.
- **Social jour**, finns för akuta insatser under fredag och lördag kl. 17.00 – 02.00. Övrig tid, efter kontorstid, är Individ- och familjeomsorgsnämndens ordförande ansvarig för akut hjälp i kvinnofridsärenden.

Hälso- och sjukvården

Hälso- och sjukvårdens ansvarsområde styrs främst av hälso- och sjukvårdslagen (HSL) som i portalparagrafen har samma lydelse som socialtjänstlagen. I § 2c HSL finns bestämmelser om att förebygga ohälsa och skyldighet att förebygga sjukdom och skada.

I Trelleborgs Lasarett's handlingsplan framgår att målgruppen är personer som utsätts för psykiskt, fysiskt och/eller sexuellt våld eller hot av en närstående person. Både män och kvinnor kan vara såväl förövare som utsatt. Vidare framgår det att sjukvårdens uppdrag är att upptäcka, dokumentera, informera, behandla, vårda, motivera, stödja, samverka och hänvisa. En checklista och en telefonlista finns för rutiner och handläggning av ärenden.

Även hos vårdcentralerna finns möjlighet för utsatta att få hjälp och stöd.

Polisen

Polisens ansvarsområde regleras i olika förordningar och dokument. När ett misshandelsbrott kommer till polisens kännedom skall anmälan upptas och beslut skall fattas om att förundersökning skall inledas. Polisen ser brott i nära relationer som en prioriterad verksamhet och strävar efter effektiva brottsutredningar. En detaljerad handlingsplan styr polisens arbete och handläggning vid brott i nära relationer. Hot- och riskbedömningar görs, enligt en speciell manual, för att förebygga upprepat våld.

Brottsoffer-Kvinnojouren Söderslätt (Svedala-Trelleborg-Vellinge)

Brottsoffer-Kvinnojouren Söderslätt är en ideell organisation som erbjuder stöd och hjälp till personer som utsatts för våldsbrott. Brottsofferjouren och Kvinnojouren ingår i samma organisation och har samma styrelse men arbetar med olika ansvarsområden.

- **Brottsofferjouren**, som är medlem i Brottsofferjourernas riksförbund, har funnits i många år och är väletablerad i kommunen. Brottsofferjouren erbjuder stödsamtal till brottsutsatta medborgare. Hjälp sker genom ett personligt stöd som bygger på kunskap om människors behov i en krissituation. En brottsofferstödjare kan också följa med vid rättegångar samt vara ett medmänskligt stöd för den drabbade i olika situationer. Brottsofferstödjarna har genomgått Brottsoffermyndighetens utbildning och har tystnadsplikt.
- **Kvinnojouren**, startade sin jourverksamhet i april 2009 och är medlem i Sveriges Kvinnojourers och Tjejjourers Riksförbund samt Skånes Kvinnojourers Samverkansgrupp. Kvinnojouren erbjuder hjälp och stöd till kvinnor som utsätts för hot och våld.
Alla frivilliga medarbetare har genomgått en obligatorisk utbildning för stödpersoner och alla som arbetar inom jouren har tystnadsplikt.

Samverkansgruppen för kvinnofridsfrågor

Samverkansgruppen för kvinnofridsfrågor i Trelleborg är ett forum för kvinnofridsarbete med syfte att utbyta erfarenheter och kunskaper. Samverkansgruppen består av representanter från socialtjänstens kvinnofridsteam i Trelleborg, socialtjänsten i Svedala och Vellinge kommuner, polis, sjukvård, och Brottsoffer- kvinnojouren Söderslätt. Genom samarbete mellan myndigheter och brottsoffer/kvinnojouren får man en fördjupad kunskap om våld i nära relationer och de olika aktörernas arbete och rutiner. Gruppen träffas fyra gånger per år och socialtjänsten är sammankallande.

2.3 Samverkan

I regeringens handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor står det att, ett välfungerande samarbete inom och mellan myndigheter och andra aktörer som kommer i kontakt med våldsutsatta kvinnor och förövare är av avgörande betydelse för att utsatta personer ska få den hjälp de behöver.

Det krävs god samverkan mellan myndigheter och organisationer vars uppdrag är att ge stöd till våldsutsatta kvinnor och deras barn. Samverkan skall ske inom och mellan myndigheter och andra aktörer som kommer i kontakt med problematiken. Respekt och förtroende för samarbetspartnerns kompetens och verksamheter krävs för att samarbetet skall fungera tillfredställande. Genom samverkansgruppen för kvinnofridsarbete i Trelleborgs kommun håller sig berörda myndigheter och organisationer uppdaterade och väl förtrogna med kvinnofridsarbetet i kommunen. Både myndigheter och frivilligorganisationer behövs i arbetet med att hjälpa de som lever under hot och våld i nära relationer. Den mest effektiva hjälpen får den utsatta kvinnan när samverkan fungerar bra.

Målet med samarbetet är

- att förebygga våld i nära relationer
- att kunna hjälpa fler utsatta kvinnor
- att förbättra handläggning och bemötande av kvinnor som utsätts för våld i nära relationer

Trelleborgs kommun har ett väl utvecklat och bra kvinnofridsarbete. Erfarenhetsutbyte och gemensam kunskapsutveckling mellan myndigheter och organisationer säkras genom samverkansgruppen för kvinnofridsfrågor.

Kontaktuppgifter:

Socialtjänsten i Trelleborg

Besöksadress: Östergatan 71

Postadress: Box 63, 231 21 Trelleborg

Telefon: 0410-73 34 00

E-post: socialforvaltningen@trelleborg.se

Polisen i Trelleborg

Besöksadress: Henry Dunkers gata 2, Trelleborg

Postadress: Polismyndigheten i Skåne, 205 90 Trelleborg

Telefon: 114 14

www.polisen.se

Lasarettet Trelleborg

Adress: Hedvägen 46

231 52 Trelleborg

Telefon:0410-550 00

www.skane.se/trelleborg

Kvinnojouren Söderslätt

Telefon expedition: 0708-817 155

Jourtelefon: 0410-477 00

e-post. kvinnojour.trelleborg@gmail.com